

Van bezorgdheid naar verbondenheid

10 jaar *Vrienden van de Zwalmse Dorpen* vzw: bouwen aan betrokkenheid, ontmoeting en sterke dorpen

Hoe heet het project? *Van bezorgdheid naar verbondenheid*

De vzw *Vrienden van de Zwalmse Dorpen* zet al tien jaar dorpsontwikkeling, landschap en leefkwaliteit om in kansen voor ontmoeting, dialoog en gemeenschapsvorming. Wat begon als bezorgdheid over de toekomst van de Zwalmse dorpen groeide uit tot een breed gedragen burgerbeweging die inwoners verbindt met elkaar én met hun leefomgeving.

Situeer je project en de context *Verbinden in het Zwalmse 12-dorpenparadijs*

Zwalm bestaat uit twaalf historische dorpen met een bijzonder erfgoed- en cultuurlandschap. Die eigenheid staat onder druk, terwijl de behoefte aan ontmoeting en verbondenheid groeit. Vanuit die context brengt onze vereniging inwoners samen rond dorpskwaliteit, landschap, erfgoed en leefbaarheid. Erfgoed is daarbij geen doel op zich, maar een aanleiding voor gesprek, ontmoeting en gemeenschapsvorming.

Welk idee lag aan de basis ervan? *Verandering als aanleiding voor ontmoeting*

Wij geloven dat dorpen sterker worden wanneer inwoners niet alleen geïnformeerd worden over veranderingen, maar er ook samen over kunnen nadenken. Wat vaak begint als een vraag, bezorgdheid of verschil van visie, kan uitgroeien tot een gesprek dat mensen met elkaar verbindt. Daarom creëren we ruimte voor ontmoeting, dialoog en reflectie rond ontwikkelingen die het dorp raken. Niet om veranderingen tegen te houden of door te drukken, maar om samen te zoeken naar kwaliteitsvolle en breed gedragen oplossingen.

Wie nam het initiatief? *Burgers die hun dorpen een toekomst willen geven*

Het initiatief kwam van een groep bezorgde inwoners met uiteenlopende achtergronden, waaronder architecten, stedenbouwkundigen, een aannemer, grafisch ontwerper en bierbrouwer, die vaststelden dat de ruimtelijke kwaliteit van de Zwalmse dorpen onder druk kwam te staan. Zij richtten de vzw *Vrienden van de Zwalmse Dorpen* op en kozen voor een constructieve aanpak: niet alleen reageren op veranderingen, maar ook verbinden, inspireren en alternatieven aanreiken.

Wie werkte mee en hoe werden deze actoren betrokken? *Een groeiend netwerk van bewoners, verenigingen en sympathisanten*

Doorheen de jaren bouwde de vereniging een breed netwerk uit van bewoners, vrijwilligers, verenigingen (zoals *Trage wegen* vzw, *de Fietersbond*, *Omer Wattez* vzw, *Kunst & Zwalm*), kunstenaars, studenten, experts en sympathisanten. Mensen worden betrokken via wandelingen, fietstochten, debatten, tentoonstellingen, erfgoedevenementen en concrete dorpsprojecten. Ook het lokale bestuur, ontwerpers en initiatiefnemers worden uitgenodigd om mee na te denken over kwaliteitsvolle oplossingen voor dorp en landschap. Zo ontstaat een open gemeenschap waarin uiteenlopende perspectieven elkaar ontmoeten.

Hoe werden de ideeën, noden en wensen van burgers geïntegreerd? *Luisteren en verbeelden als vertrekpunt*

Via ontwerpend onderzoek, maquettes, tentoonstellingen, kunstproject en publieke gesprekken werden reeds talrijke complexe ontwikkelingsplannen toegankelijk en bespreekbaar gemaakt voor een breed publiek.

Op welke manier is het project origineel en inspirerend? *Ludieke ernst als unieke methode*

De Vrienden van de Zwalmse Dorpen combineren inhoudelijke diepgang met laagdrempelige ontmoeting. Onder het motto "*Ludieke Ernst*" worden thema's zoals erfgoed, landschap en ruimtelijke kwaliteit vertaald naar activiteiten die mensen aanspreken en samenbrengen. Retrokoersen, erfgoedwandelingen, orgelactiviteiten, kunstprojecten en publieksmomenten maken complexe vraagstukken toegankelijk zonder aan inhoudelijke kwaliteit in te boeten. Zo ontstaat een vorm van maatschappelijk engagement die ernstig is in haar doelstelling, maar tegelijk warm, creatief en uitnodigend is.

Op welke manier krijkt het resultaat van dit project of de werking de sociale vervlechting op?

Van inwoners naar gemeenschap

De belangrijkste opbrengst van onze werking is de verbondenheid die ontstaat tussen mensen, en tussen mensen en hun leefomgeving. Oude en nieuwe inwoners ontmoeten elkaar, werken samen en ontdekken wat hen verbindt. Door samen na te denken over hun dorp, activiteiten te organiseren en initiatieven te nemen, groeien wederzijds begrip, vertrouwen en engagement. Zo ontstaan netwerken die generaties, buurten en dorpen met elkaar verbinden en uit losse inwoners een gemeenschap maken.

Welk duurzaam resultaat leverde het project op voor het dorp, de wijk of buurt?

Groeiende verbondenheid tussen mensen en hun leefomgeving

De meest duurzame opbrengst van onze werking is een groeiende gemeenschap van inwoners die zich verbonden voelt met elkaar én met hun leefomgeving. Door mensen actief te betrekken bij activiteiten, gesprekken en projecten groeit niet alleen betrokkenheid, maar ook engagement. We leerden bovendien dat verbondenheid niet alleen ontstaat tijdens evenementen, maar ook wanneer mensen samen nadenken over de toekomst van hun dorp. Verschillende standpunten worden dan een aanleiding voor dialoog, wederzijds begrip en betere oplossingen. Zo groeit een gemeenschap die niet alleen samen leeft, maar ook samen verantwoordelijkheid opneemt voor haar toekomst.

Hoe werd jouw dorp, wijk of buurt door dit project op een positieve manier in de kijker gezet? -

Zwalm als inspirerend voorbeeld van burgerengagement

Door haar combinatie van burgerparticipatie, constructieve dialoog en gemeenschapsvorming kreeg de vzw aandacht binnen en buiten de regio als inspirerend voorbeeld van lokaal burgerengagement. Gelijkaardige burgerinitiatieven doen steeds vaker een beroep op onze ervaring en organisaties zoals AR-TUR en Open Ruimte Platform nodigen ons uit om onze werking toe te lichten. De opname van het Rozebeke-verhaal in de publicatie Dorpse Woonlandschappen (2026) onderstreept die voorbeeldfunctie. Zo zetten de Vrienden van de Zwalmse Dorpen niet alleen Zwalm op de kaart, maar inspireren ze ook anderen om mee vorm te geven aan de toekomst van hun dorp. Ook in de pers (lokaal maar ook DeMorgen en Destandaard) gaf reeds uitgebreid aandacht aan onze werking.

Bijkomende informatie

Voor een goed beeld op onze werking verwijzen we naar:

Website: www.vriendenvandezwalmse dorpen.be

Facebook [Vrienden van de Zwalmse dorpen](#)

Facebook [‘Retro-koersen Allez Freddy’ door de vrienden van de Zwalmse dorpen](#)

Onze oprichtingsakte (2016, aanpassing 2024) is te vinden via:

<https://www.companyweb.be/nl/0645973973/vrienden-van-de-zwalmse-dorpen>

Voorbeelden van publicaties en beeldmateriaal

- **Onze algemene Flyer** waarin de werking van de vzw wordt toegelicht. Deze flyer wordt uitgedeeld tijdens evenementen, zit ook in de onthaalmap van de gemeente voor nieuwe inwoners van Zwalm

- **Foto1 : Koers verbindt. Generaties, buurten en dorpen. Allez Freddy doet de rest (2017).**

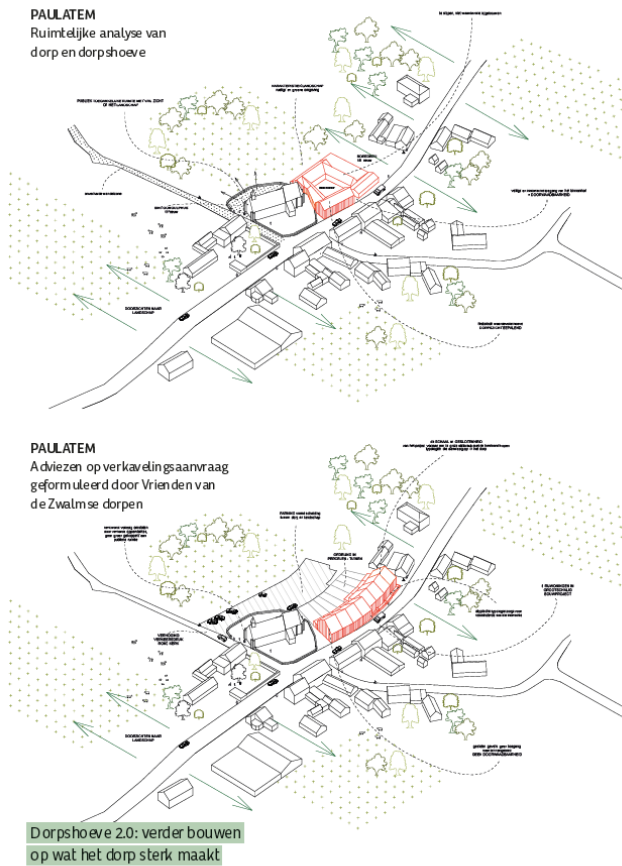
- **Foto2:** *Geotine (2025): Artistieke ernst met een scherpe blik op het landschap*

- **Foto3** *Orgelexcursie (2024) - Van orgel naar orgel fietsen. Luisteren. Verwonderen. En nadien nog wat verder praten in de pastortuin. Erfgoed mag gezellig zijn.*

- **Foto 4** Verbeelden en constructieve zoektocht naar kwaliteitsvollere alternatieven, als vzw Vrienden Van de Zwalmse dorpen

- **Artikel DeStandaard op 23/11/2019 We zijn onze dorpen in ijlt tempo aan het verknoeien** Journalist Ine Renson vertelden we ons engagementsverhaal. Dit is haar verslag.
<https://www.standaard.be/nieuws/we-zijn-onze-dorpen-in-ijlt-empo-aan-het-verknoeien/47884332.html>

Meest recent Luister Opinie De helpdesk

De Standaard

Dit artikel is exclusief voor abonnees, maar we bieden het je gratis aan. Zo kan je ken

De Vrienden van de Zwalmse Dorpen (veren voor een kwalitatieve invulling van lokaal erfgoed. 'We willen niet dat streekidentiteit wordt vervangen door eenheidsverzet.'

'We zijn onze dorpen in ijlt tempo aan het verknoeien'

ROZEBEKE We moeten dichter bij elkaar gaan wonen. Het perverse neveneffect van die mantra is dat onze dorpen volgebouwd worden met appartementen. Na het platteland helpen we nu ook de gemeentekernen om zeep. Met verdichting als schaamlap.

23 november 2019 om 05:50

< Delen

Maak een Google-favoriet

[illegible]

- Kaart van Zwalm met al onze plekken van interventies, opgemaakt juni 2026 naar aanleiding van ons 10-jarig bestaan

